

Андрій КАРМАШ

спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»,
освітній ступінь «бакалавр»,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

Науковий керівник: **Зеленський А.В.**

канд. екон. наук, асистент кафедри фінансів, банківської
справи, страхування та електронних платіжних систем,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ КОНТОКОРЕНТНОГО КРЕДИТУ ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ

Кредитування завжди було та залишиться однією з складових фінансової діяльності будь якого підприємства. Кредит – це економічні відносини між суб'єктами ринку з приводу перерозподілу вартості на засадах поверненості, строковості і платності [1, с. 85].

Одним із різновидів кредиту, який є найбільш зручним у своєму використанні, але найдорожчим є контокорентний кредит. За ринкової економіки з'явилася можливість застосовувати цю форму кредиту комерційними банками України.

Контокорентний кредит – це кредит банку, що надається в національній чи іноземній валюті відповідно до потреб клієнтів. Може використовуватися в різних обсягах, які не перевищувати встановлений ліміт, що визначається, як правило, в межах 75%

середньомісячного обігу коштів по поточному рахунку позичальника за останні 6 місяців [1, с. 123].

Для підприємства у комерційному банку може відкриватись спеціальний позичковий рахунок – контокорент (італ. Contocorrente – поточний рахунок) – єдиний рахунок, на якому враховуються всі операції підприємства. На контокорентному рахунку відображуються, з одного боку, погашення кредиту банку та інші платежі з доручення підприємства, з іншого – кошти, які надходять на користь підприємства (виручка від реалізації продукції, наданий кредит та інші надходження). Контокорент – це поєднання позикового рахунка з поточним, і він може мати як дебетове так і кредитове сальдо [2, с. 93].

Відкриваючи контокорентний рахунок підприємству, банк визначає ліміт кредиту, який залежить від розміру необхідного кредиту, можливості підприємства погашати його, щоденного обсягу реалізації продукції, міри довіри банку до свого клієнта, але протягом року він може бути переглянутий за згодою сторін. Ліміт кредитування може бути збільшений, якщо підприємство переконає банк у доцільності такого рішення (наприклад: плановане збільшення обсягів виробництва тощо).

Закордонний досвід застосування в банківській практиці контокорентний рахунок свідчить про те, що:

- контокорентний рахунок банк відкриває для надійних клієнтів, з якими він має тривалі та міцні відносини і які відчують регулярну потребу в банківському кредиті;

- контокорентні відносини між клієнтом і банком ґрунтуються на добровільних засадах, тобто вони не можуть бути нав'язані з якої-небудь вказівкою, розпорядженням, а також за наполяганням однієї сторін цих відносин;

– оскільки контокорентний рахунок використовується для раціоналізації платіжного обороту госпорганів, то контокорентний кредит за своєю природою – це бланковий кредит, який призначений для покриття від’ємного сальдо рахунку;

– з метою забезпечення банківської ліквідності контокорентний кредит надається в основному для фінансування поточного виробництва і обігу (у формі готівки, переказів, оплати векселів, чеків, покупок цінних паперів тощо) і не пов’язаний з фінансуванням інвестицій;

– в силу забезпечення клієнтам можливості оперативно скористатися правом залучення позикових коштів для врівноваження зобов’язань і вимог по рахунку контокорентний кредит відноситься до числа найбільш дорогих кредитів. Крім того, за обслуговування контокорентного рахунку банк в обов’язковому порядку стягує з позичальника ще й зворотну комісію;

– використання позичальником контокорентного кредиту не включає оформлення їм у банку інших кредитів, якщо очікується тимчасове збільшення потреби в позикових коштах, що перевищує запланований розмір дебетового сальдо по контокоренту;

– права протягом контокорентних відносин характеризується особливим договором між банком і клієнтом, який містить ряд застережень, які звільняють банк від ризику виникнення негативних правових наслідків відповідальності. Істотним пунктом в договорі є не обумовлене ніяким строком право банку на закриття цього рахунку [3].

Характерним для контокорентного кредитує встановлення ліміту кредитування та можливість скасування кредитної угоди будь-коли.

Основними недоліками даного виду кредитування є можливість банку самостійно підвищувати розмір відсотків і комісії, обертати на погашення боргу суми, що надходять для оплати прийнятих у заставу векселів, або необхідну частину із сум, що належать клієнту і знаходяться у банку на інших рахунках клієнта, а також право банку закрити рахунок і вимагати погашення заборгованості чи додаткового забезпечення.

З іншого боку, контокорентний кредит має певні переваги для підприємства-позичальника: відсотки за кредит нараховуються лише за фактичні дні користування і підприємство може скористатись кредитними коштами будь-коли без укладення додаткової кредитної угоди.

Отже, контокорентний кредит може використовуватись для фінансування придбання засобів виробництва, готової продукції, виробничих запасів, а також для подолання тимчасових фінансових труднощів.

Перелік використаних джерел

1. Коваленко О.К. Банківські операції. Київ, 2006. 192 с.
2. Савлук М.І., Мороз А.М., Пуховкіна М.Ф. Гроші та кредит. Київ. 2002. 598 с.
3. Особливості механізму надання та погашення окремих видів кредиту. URL: <http://studentam.net.ua/content/view/5008/132> (дата звернення: 02.05.2020).
4. Зеленський А.В. Інструменти системи фінансового регулювання аграрного сектору економіки України. *Розвиток облікової і фінансової складових економічної науки та практики*. 2013. С. 625–630.
5. Контокорентный кредит, онкольный кредит. URL: <http://www.banki-delo.ru/2011/01/контокорентный-кредит/> (дата звернення: 02.05.2020).
6. Кінаш І.А. Стратегія стійкого розвитку аграрного сектору економіки на основі підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом. *Економіка та управління АПК*. Вип. 7 (93). 2012. С. 119–123.
7. Шерстюк Р.П., Погайдак О.Б., Кузьмак О.І., Кінаш І.А. Аналіз ефективності інноваційно-ресурсної та логістично-маркетингової компонент організації економічного механізму управління в умовах євроінтеграційної трансформації підприємства. *Вісник Одеського національного університету. Економіка*. Вип. 5, Том. 20. Одеса: ОНУ, 2015. С. 122–127.